13-a JARO, N-o 453. MONATA ESPERANTO-GAZETO 25. MAJO 1937.

SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO, ADMINISTREJO K SIDEJO DE PLENUM-KOMITATO: 67, avenue Gambetta, Paris-20

Poŝtĉekaj kontoj je nomo de SAT-Paris : Bruxelles n-o 350 189, S'Gravenhage n-o 211 533 Kopenhago n-o 4 986, Paris n-o 1234 22, Stokholmo n-o 74 153, Wien n-o D-109 068, Zagreb n-o 41 448, Zürich n-o VIII-200 49. Alilande oni pagu per poŝtmandato je nomo de SAT., bonvalutaj devizoj en rekom. letero aŭ bankĉeko je nomo de « Bannier ».

VIVU LA NEŬTRALISMO!

Laŭstatute SAT devas rilati lojale k akcepteme al ĉiuj tendencoj, ekzistantaj en la laborista movado tra la tuta mondo. Tial mi ne dubas, ke ĉi tiu artikolo trovos bonan akcepton sur la paĝoj de « S-ulo ». La tendenco, kies esencon mi elmontros per prikonsidero super faktoj k aŭtentikaj dokumentoj pli k pli fortiĝas k eĉ nun tute regas en la komunistaj partioj diverslandaj.

Kiam Lanti ekkriis sian faman « For la Neŭtralismon ! » tiam ne ekzistis en la revolucia movado la tendenco pri kiu mi parolas. Nenial do mi intencas kritiki lian tiaman vidpunkton. Sed la SAT-anoj ne estas dogmuloj, ĉu ne ? Ili sekve ne devas rilati al tiu verketo kiel al ia biblio. Dek kvin jaroj ja forpasis de kiam ĝi aperis. Kaj la fakto, ke preskaŭ 10.000 ekz-oj en tri eldonoj estas disŝutitaj tra la esp-a mondo, ne povas forigi la fakton, ke la ideoj esprimitaj en tiu broŝuro ne plu estas taŭgaj por la nuntempa situacio...

En 1922, kiam Lanti verkis sian tezon, tiam revolucia spirito ardis en la laborista movado. Tiam Lenin, Trocki, Zinovjev k. a. gvidistoj de la *Oktobra Revolucio* direktis sian akrajn kritikojn al ĉiuj kapitalistaj registaroj k precipe al la *Ligo de Nacioj*, — tiu « kaverno el kapitalistaj banditoj ». Sed jam de tri jaroj, Sovetio aliĝas tiun institucion, en kiu Kdo Litvinov ludas gravan rolon. Kaj ĉu necesas rimarkigi, ke Trocki k Zinovjev fariĝis « kontraŭrevoluciuloj » ? La unua devis esti ekzilata k la dua per pafo elmondigita. Sufiĉas mencii tiujn faktojn, por ke ĉiu bone komprenu, ke multo aliiĝis en la mondo. Necesas do prikonsideri novan situacion k ne dogmece rilati al diritaĵoj Lantiaj...

Cetere antaŭ dekkvin jaroj Sovetio estis malamata k atakata de ĉiuj kapitalistaj landoj, dum nuntempe Ĝi rilatas amike kun pluraj el la plej potencaj k eĉ pli malpli sekrete alianciĝis kun Francio k Ĉeĥoslovakio. Plej evidenta pruvo pri la forto de la *Proleta Ŝtato !* La Ruĝa Armeo ja estas nun respektata ; ĝiaj marŝaloj k generaloj eĉ estas ordene honorataj. En la Lenina tempo la burĝa patriotismo estis de la gvidantoj de *Komintern* konsiderata kiel reakcia ideologio k la socialistoj nomataj « perfiduloj », « renegatoj » k. s.. tial ke ili ne konsentis al tiu vidpunkto. Nun socialistoj k komunistoj kamaradece partoprenas en unuecfronta agado k la patriotismo de la lastaj eĉ superas tiun de la unuaj.

Por pruvi, ke ni staras antaŭ tute nova situacio, mi povus mencii multe da aliaj similaj faktoj (1). Sed mi volas ŝpari la lokon en nia gazeto k fidas al la memorkapablo k observemo de ties legantoj. Se iuj forgesis aŭ volas kontroli, tiuj bonvolu relegi tekstojn, publikigitajn de *Komintern* ĝis la jaroj 1928 proksimume.

Ni do staras antaŭ nova tendenco, antaŭ tute nova situacio k sekve necesas fari en nia Asocio la necesajn aliigojn. Ne estus normale k saĝe se la spirito, kiu gvidis la plumon de Lanti, kiam li verkis : « For la Neŭtralismon ! » ankoraŭ gvidus nian movadon, ĉar la cirkonstancoj ne plu estas la samaj. Hodiaŭ la ĝusta signal-k batalkrio devas esti : *Vivu la neŭtralismo !* Tial ke kompartianoj fariĝis tre bonaj patriotoj ; tial ke Sovetio aliĝas al la *Ligo de Nacioj*, estus tute nenormale, se ni ankaŭ ne kunlaborus kun la neŭtralaj esp-istoj. Unue ni devas senprokraste alten levi standardon de la « Unueca Fronto » k voki ĉiujn esp-istojn, ke ili kunariĝu. Poste ni faru la necesajn preparojn por la kunfandiĝo de SAT, de IPE, de UEA k de IEL. Gvidantojn por tia granda unueca organizo ni certe trovos taŭgajn. Generalo el Francio, episkopo el Hungario, kelkaj grandkapitalistoj el aliaj landoj kune kun, ekz-e, unu policisto el Sovetio k unu el Japanio, k ni havas stabon, kiu certe kondukos nin al venko...

Karaj K-doj ! mi petas, ke cetere vi prikonsideru k primeditu jenajn tri gravajn k karakterizajn faktojn : 1) Nia majstro Zamenhof estis judo ; 2) Hitler malamas judojn k persekutas ilin ; 3) esperanto estas malpermesita en Germanio. Sekve estas nia sankta devo esp-ista fariĝi pretaj por entuziasme partopreni en milito kontraŭ tiun landon. Heroe k sen ia konsciencriproĉo ni buĉu, ekstermu Hitleranojn

(1) Ekzemple, en « Popola Fronto » (n-o 11), oni bone konscias pri la nova situacio, skribante: « ... oni neniel devas resti naive katenataj al niaj ĉiamaj, ŝablonaj, apartaj programoj de partioj, sindikatoj aŭ organizoj kun multaj kvereloj inter si, tro ofte nur pro simplaj eksteraj detaloj. Ni uzu ankaŭ novajn procedojn por lukti... ni estas firme certaj, ke la kunfandiĝo de la laboristoj kun la liberalaj intelektuloj sen forgeso pri la progresemaj, kvankam hezitemaj, etburĝoj en ampleksa Popola Fronto favoras la kontraŭfaŝisman lukton... Nur blindaj dogmemuloj rajtas ne kompreni la aperon de tiuj sociaj fenomenoj en la aktuala situacio. Krome, la teorio pri dividiĝo de la homoj en du solaj klasoj ricevis, laŭlonge de la tempo, fortan skuon... ».

Certe la ruĝarmeanoj sovetiaj ne lasos sin venki de la germanoj, kiel tio okazis kun la caraj soldatoj dum la lasta milito...

Al la naivaj, bonkoraj pacistoj mi simple diru : Vi devus honti pro via pretendo, pli bone ol kristanaj pastroj k budaistaj bonzoj klarigi la sanktajn instruojn de Jesuo k Budao. La sperto ja montris jam de jarcentoj, ke kristanoj k budaistoj estas bonaj soldatoj k heroe kondutas dum militoj. Tamen Jesuo k Budao ankaŭ malaprobis perforton. Teologoj el ĉiuj religioj facile klarigas la kontraŭdiron, kiu ŝajne ekzistas inter la dummilita konduto de eklezianoj k la instruo de la religi-fondintoj. Ni, marksistaj dialektikuloj, same facile povas klarigi pri la neceso partopreni militon por akiri la pacon. Cetere iam kelkfoje la gvidanto de l'Monda Proletaro, nia genia k amata Kdo Stalin, tre bone sukcesis konvinki la sovetian popolon, ke la restarigo de novaj klasoj — ne ĝusta vorto — *kategorioj* da homoj en la socio tute akordiĝas kun la principoj elmetitaj de Marks k Lenin. Neniu ortodoksa katoliko pretendas esti pli saĝa ol la papo. Ĉu ni, revoluciuloj, havu la pretendon esti pli komprenpovaj, pli kleraj ol la Gvidanto de l'Revolucio ?

For la dogmojn ! Nova situacio postulas novan taktikon. Forpasis la tempo, kiam necesis fari skismojn en la esp-a movado. Mi ne dubas, ke la IPE-anoj estos la plej fervoraj batalantoj por la rekuniĝo de ĉiuj esp-istoj en unu solan vere neŭtralan Asocion tutmondan.

Vivu la neŭtralismo !...

Arigato GOZAIMASU.

Helpu malgrandigi nian libroprovizon !

Vi certe memoras nian artikoleton el la lasta n-ro sub tiu ĉi titolo ? Se ne, ni ege petas vin ĝin relegi kun diligento.

Samtempe ni rekomendas ĉi-monate al via atento jenajn broŝurojn :

LA MORTO DE BLANIO (de I. Tousseul). Ĝi estas unu el tiuj kortuŝaj noveloj, kiuj estas verkitaj pri la karbminista vivo. Tousseul, moderna aŭtoro, infano de nia epoko, majstre prezentas tiun ĉi « Biografion de Mizerulo », kvazaŭ li mem estus vivinta ĝin. Traduko el la franca.

PROLOGO (originalo de E. Mihalski). Lirikaj versoj propre esperantaj, en kiuj nia lingvo fluas ĉarme, agrable, k sonas helvoĉe. Tre artaj versoformoj. Estetika k anima ĝuo por ĉiu, kiu vidas en la

poezio dolĉan flankon de la vivo. Poemoj kiel « La Papilio » povas esti konsiderataj kiel klasikaĵo de la esp. literaturo.

La prezo de l'volumetoj estas po 3 fr. frankoj (SAT-eldonoj).

POR ŜTOPI LA BREĈON

56. Listo

11020, Stokholmo	ffr..	57.—
Londonanino	£	1.—
J. Le Bacq, Bruselo	bfr.	27.—
Lisbonaj SAT-anoj	fr.fr.	24.—
14 335 - Vieno	fr.fr.	36.60
Amsterdam SAT-rondo (vendo de horloĝo en verda stelo, donaco de Kdo Reket)	guld.	3.50

17a Kongreso de S.A.T.

Adreso de la O.K.K. :

por mono : K-do A. v. d. Pols, Hortensiastr., 17, Rotterdam Zuid, ĝiro 275 837 ;

por ĉio alia : K-do C. van Essen, Westerbeekstraat, 57, Rotterdam Zuid, Nederlando.

5a Komuniko

Loĝado : Ĝis nun ni povis kontentigi ĉiun aliĝinton, kiu petis loĝadon, ĉu kompense, ĉu senpage, ĉe Gek-doj. El Francio k Anglio ni ricevis dekon da aliĝiloj *sen* indiko pri loĝado. Oni atentu, ke la OKK serĉas k aranĝas loĝadon *nur* por tiuj, kiuj petis tion. Se vi do deziras, ke la OKK aranĝu por vi loĝadon, vi nepre sciigu tion. Se ni ne havos sufiĉe da lokoj ĉe Gek-doj, oni povos tranokti en

Amasloĝejo : Ni disponas pri la « Nenijtohalo », grandega halo ne malproksime de la kongresejo, kiun senpage havigos al ni la urba estraro k kie povos se necese dormi eĉ mil personoj ! Verŝajne la *tendejo* estos sur sporttereno malantaŭ tiu halo.

Korespondu kun viaj gastigontoj ! Al ĉiu petinto pri loĝado ni tuj sendos la loĝejan karton kun la adreso k nomo de la gastigontoj. Oni do havas bonegan okazon jam antaŭe interkonatiĝi korespondе !

Karavanoj : Gvidantoj de aranĝotaj karavanoj, instigu al la partoprenontoj ANTAŬE aliĝi al la kongreso k ne atendi ĝis alveno en Rotterdam.

Reprezentantoj : Aldone al nia komuniko en « S-ulo », pri reprezentado de tiuj regionoj, kiuj preskaŭ neniam reprezentiĝas en niaj kongresoj, ni al diversaj landoj sendis leteron pri tio. Ĝis nun nur 2 respondis, nome : Finlando, ke ĝi ne povos ĉeesti, k ĈEĤOSLOVAKIO, kiu kun nia helpo delegos unu K-don al la kongreso : Kie restas la aliaj ?

Fakaj Kunsidoj : Neniu frakcio aŭ faka grupo ĝis nun sciigis pri intenco aranĝi kunsidon (escepte por aparta virina kunsido). Ni urĝe petas al la gvidantoj de tiuj frakcioj ktp. kiom eble plej baldaŭ konigi la dezirojn por ke ni povu rezervi salonon ktp.

Subteno de F.L.E. La nederlandlingva LEA aliĝis al la kongreso k subtenas ĝin per la sumo de 50 guldenoj.

PROKSIMUMA PROGRAMO POR LA KONGRESO:

Akceptejo k kongresejo estos en la salono « Lybelle », Gedempte Vest, tuj apud la ĉefa strato de la urbo : la « Coolsingel ». Poŝtoficejon k bankon ni havos en la akceptejo, kiu malfermiĝos sabaton la 31an de julio je la 10a horo.

SABATON : vespere : Granda INTERFRATIĜVESPERO en unu el la plej grandaj k belaj salonoj de la urbo . « Doelen », tuj apud la ĉefa poŝtoficejo k urbodomo je la Coolsingel.

Kunlaboros i. a. la Miksita Esperanto-Kantĥoro « Matenruĝo » k la orkestro « Roterdama Poŝtharmonio ». Prezentiĝos speciale verkita AMASLUDO de K-do Bas Wels.

DIMANĈON : Posttagmeze : Fotografado. Solena malfermo de la Kongreso en la kongresejo « Lybelle ».

LUNDON : matene k vespere : laborkunsidoj. Posttagmeze : La urba estraro oficiale akceptos la kongresanojn en la Urbo Domo.

MARDON : Matene k vespere : Laborkunsidoj. Posttagmeze okazos ekskurso per ŝipoj tra la roterdamaj havenoj. Tiun ekskurson havigos al ni la urba estraro.

MERKREDON : Dum la tago ekskursoj (eble vizito al iu grandega ŝipego), k eventualaj fakaj kunsidoj. Vespere : se necese, kvina laborkunsido.

ĴAŬDON : Tuttaga ekskurso per ŝipo al la marbordo.

Gekamaradoj, la aranĝoj por nia 17a SAT-kongreso ĝis nun kontentige marŝis. Ne kontentiga tamen estas la nombro da partoprenontoj ĝis nun ! Kie vi restas ? Aliĝu senhezite ! Roterdamo atendas vin !

Por la OKK : C. van Essen (sekretario).

« Ironio estas moka dirmaniero, laŭ kiu oni esprimas ian penson tute kontraŭan al tio, kion oni intencas komprenigi... Swift k Voltaire estas majstroj pri ironio. » (Pl. Vortaro) Same A. Gozaimasu.

KVARA LISTO DE ALIĜINTOJ

68. K-do H. Belaud, St. Nazaire (Francio); 69. K-ino J. Portoleau, St Mars la Jail'e (Francio); 70. K-do J. v. 't Hof, Aerdenhout (Nederl.); 71. K-ino A. Derlagen, Oostzaan (Nederl.); 72. K-do J. Bruckenberger, Zaandam (Nederl.); 73. F. G. Kroonder, Amsterdam; 74. J. W. Prent, Amsterd.; 75. A. W. v. d. Starre, Rotterdam; 76. J. Koomen, Assendelft (Nederl.); 77/78. Gek-doj Steenbergen, Amsterdam; 79-80. Gek-doj Granier, Laval (Francio); 81. K-ino Granier, Laval; 82. K-ino Y. Bruc, Serviéres (Francio);83. K-do H. Guet, Etriché (Francio); 84. E. Dazun, Montargis (Francio); 85. A. Clety, Dunkerque (Francio) ; 86. A. le Moi?, Paris. 87. A. v. d. Starre, Ymuiden (Nederl.); 88-89. Gek-doj Rosen, Stokholmo (Svedio); 90-91. Gekdoj C. Stelloo; 92. K-do C. van Ast, Rotterdam; 93. C. Ouweneel, ĉiuj en Rotterdam; 94. J. Bronkhorst, Zutphen (Nederl.); 95. H. Werland, Delft (Nederl.); 96. M. H. Doff; 97-98. Gek-doj Mathlener; 99. k-do D. Bourguignon; 100. C. J. v. d. Velde; 101. J. Obbes; 102. J. C. Ran; 103. J. v. d. Plas, ĉiuj en Rotterdam; 104. B. Bakker, Groningen (Nederl.); 105. K-ino M. Rameau, Limoges (Francio) ; 106. K-do Ch. Wierkx; 107. J. Kooijman; 108. R. Pegel; 109. G. Pragono; 110. G. H. Spek; 111. A. Schillemans, ĉiuj en Rotterdam; 112. C. O'Konnor, Londono; 113. S. W. Brown, Londono; 114-115. Gek-doj Allnutt, Londono; 116. K-do J. van Scheepen, Hago; 117. J. Derieuw, Antwerpen (Belg.); 118. H. Verschoof, Rotterdam; 119. J. Ellingsen, Stortgaten (Norvegio); 120. C. Santos, Buenos Aires (Argent.); 121. K-ino A. P. Verdier-Minnigh, Rotterdam; 122-123. Gek-doj X 3 k x 4, Rotterdam; 124-125. Gek-doj R. Chapotot, Paris; 126. K-do H. van Toor, Rotterdam.

Kamaradinoj tutmondaj, ni atendas vin !

Estas multaj kaŭzoj, kiuj instigis skribi ĉi tiun artikoleton. Unu el ili estas ke la tuta aro da esperantistaj inoj en Roterdamo sopiregas, foje kunveni kun diversnaciaj laboristaj virinoj.

Krom la multaj problemoj priparolindaj por ambaŭ seksoj, ekzistas ankoraŭ multaj problemoj speciale por virinoj. Tial la Roterdama K-dinaro petis la O.K.K. organizi kunvenon, speciale por la inoj. Dum tiu kunveno unu K-dino faros enkondukan paroladon k poste oni havos okazon interŝanĝi opiniojn ktp. Ĉi lasta parto estos la ĉefa parto de la kunveno, do tutmondaj laboristinoj, jam nun preparu vin, por ke la diskutoj estu viglaj k fruktedonaj.

Esperante ke multaj virinoj vizitos la ĉi-jaran S.A.T.-kongreson k ke ili senescepte partoprenos la diskutojn, ni ENTUZIASME ATENDAS VIN.

18187.

El Barcelono

Al kiu apartenos la povo en Barcelono ? Ĉu al la revoluciaj venkintoj de l'19-a de julio, kiuj gardis la katalunan ĉefurbon antaŭ la faŝismo k postulas la « tutan potencon al la Popolo », aŭ ĉu al... Kerenski ? La respondon al tiu demando ne donis jam la Hodiaŭo. Ĝin certe donos la Morgaŭo.

La sekvantan informaĵon ni aperigas sub la rezervo, kiun postulas la aktuala, modifita situacio en Barcelono :

La kontraŭfaŝista kunligo de ĉiuj Esperanto-Societoj en Barcelono

En Barcelono kuniĝis propravole ĉiuj Esperanto-societoj sen konsidero de siaj malsamaj politikaj tendencoj, en unu granda Esperanto-Kontraŭfaŝista-Kataluna-Komitato.

La tasko de tiu Esperanto-Komitato estas propagandi, per esperanto, en — k eksterlande por la Generalitat (Registaro) de Katalunio, sciigi al la mondo pri la novaj akiraĵoj sur la tereno de kulturo, ekonomio k socia ordo.

Tiu peresperanta agado de l'Barcelona esperantistaro montras gravan rolon de la internacia lingvo en la batalo kontraŭ faŝismo, k evidentiĝis, ke en la estonto espo okupos gravan lokon

en la kultura k socia vivo de nova Katalunio. Jaume Miravitlles, la Komisaro de Propagando de la Generalitato de Katalunio, akceptis la patronadon de la Kataluna Kontraŭfaŝista Esp. Komitato, en sia alparolo li diris : « Mi esperas, ke esp. kontribuos al rapida venko super la faŝismo k kunlaboros por instali la pacon k kulturon en nia lando ».

En la unuaj kunsidoj 15 delegitoj esperantistaj unuanime akceptis, ke la oficiala bulteno « Comunicat de Premsa » de kataluna Generalitat estiĝu samtempe ilia oficiala organo, kiu estas redaktata, de du reprezentantoj de ambaŭ grandaj sindikatoj U. G. T. k C. N. T. por reprezenti simbole la demokratan k unuecan karakteron de l'hispana popolo. Plue oni entreprenos fari pli intensan propagandon en eksterlando por organizi ekspoziciojn k porhispanajn vesperojn krome instigi la eksterlandajn Esp. Federaciojn, societojn ktp. por alpreni malkaŝan sintenon kontraŭ la faŝismo.

La malpermeso k persekutado de l'esp. movado en Germanio, Portugalio, la kruela mortigo al la Kordoba esperantistaro devas konvinki la espistojn, ke ĝia plej granda malamiko estas la faŝismo. Pro tio la Barcelona espistaro kuniĝis por konduki sempardonan batalon kontraŭ la faŝismo, esperante, ke la tutmonda espistaro sekvos ilian ekzemplon k kunhelpos en la defendo de homaj rajtoj, kulturo k paco.

(Laŭ Gazetservo de Kataluna Generalitato (n. 14.)

Okaze de la Unua de Majo ni ricevis salutleteron de la Esperanta Sekcio de « Ateneu Enciclopedie Popular » en Barcelono, el kiu ni publikigas nur la finan parton : « Se ni venkas, k ni certe venkos ĉar ni scias, ke la tutmonda proletaro estas ĉe nia flanko, ĉiuj landoj ankoraŭ premataj de l'kapitalismo, baldaŭ rompos siajn katenojn. Sed se ni malvenkus, la faŝismo baldaŭ fariĝus diktatoro de Eŭropo k tuj de la tuta mondo. Estas necese do, ke en tiu ĉi unua de majo la proletoj tutmondaj rigardu la batalantan Hispanion k sin devigu helpi nin ĝis la fina venko. Solidareco kun hispana popolo ! Mortbatalo al faŝismo ! Vivu la Unua de Majo ! »

Ĉe la laboristaj Esperanto-Asocioj

JARKUNVENO DE L'ĈEĤOSLOVAKA L.E.A.

Ĉi tiu Lab. Esp. Asocio jarkunvenis la 4-an de aprilo en la societa domo « Peklo » en *Plzen ;* ĉeestis la tuta liga komitato k kelkaj Plzen-aj k ali-urbaj delegitoj. Membrar-ciferoj ne estas menciitaj, sed sur la germanlingva teritorio la membronombro malkreskis. Estis akceptita jena decido : « L.L.E.-Centro restu ankaŭ en

Poŝtistoj Telefonistoj Telegrafistoj

Via fakorgano *INTERLIGILO DE L'P. T. T.* festas sian 15-an eldonjaron k disdonas al ĉiu agema kolego *senpagan abonon* por plena jaro.

Skribu simple vian nomon, fakon k adreson sur simpla poŝtkarto *filatelie afrankata :* vi ricevos la surprizan informon.

Petro FILLIATRE, gvidanto-fondinto de *Interligilo de l'P.T.T.* 324, rue Lecourbe, *Paris XVe.*

Kiu interesiĝas pri la grandaj sociaj k religiaj movadoj en Ekstrema Oriento, tiu havigu al si interesan skizon pri

BUDAO

de P. LAKŜMI NARASU

(en traduko de *Takeuĉi-Tookiĉi*) 56 paĝoj. Prezo nur : 2 fr. fr.

Havebla ĉe SAT.

estonto sendependa, aliĝu nek al SAT, nek al ISE, nek al IPE ; la centro translasu al la anaro aŭ sekcio de ambaŭ unuiĝitaj ligoj libervolan decidon, kie ajn ili volas esti organizitaj, ĉu en SAT, ISE aŭ IPE. » Por 1938 (somero) estas planita tutlanda lab. esp-ista kongreso en Ĉeĥoslovakio (Plzen).

JARKUNVENO DE S.A.T.E.B. (SAT EN BRITIO)

La Jarkunvenon (28.marto) partoprenis 24 anoj, ĉe la Lab. Esp. Klubo en Londono, sub prezido de K-dino Ruth Roberts. La raportoj de l'sekretario, redaktoro, kasisto, literaturisto, korespond-kursa respondeculo, ĝen. konsilanto de SAT estis aŭskultataj, pridebatataj k *unuanime* aprobataj. Propono, kiu plene aprobas la gvidlinion de la Komitato de SAT, estis akceptata unuanime, dum amendo al tiu propono de Kdo Scott rilate unuecfronton kun IPE estis malakceptata per 17 kontraŭ 2 voĉoj. La rezolucion rilate Hispanion oni relegu en la lasta « S-ulo » (ĝi estis transssendita al la diversaj instancoj k gazetoj). Oni akceptis per 14 kontraŭ 3 voĉoj, aranĝi intertraktojn kun BLEA rilate eldonon de komuna gazeto presita (anstataŭ du organoj ciklostilitaj). Tri K-doj estas elektitaj por esplori tiun eblon.

ALVOKO DE F.E.T.

Dum longaj jaroj, nia movado poresperanta estas malhelpita en franclingvaj regionoj pro manko da sufiĉnombraj kunlaborantoj, poste pro pluraj skismoj. La reunuigo povis okazi lastjare ; sed pro nelikvido de pluraj diskutpunktoj k pro la konsisto de l'unua reunuigita komitato, dum ankoraŭ ok monatoj, ne povis esti farata la necesa laboro.

Fine, la unua jara kongreso de F.E.T. (en Lille) trovis unuaniman solvon je la tiklaj punktoj k ankaŭ unuanime elektis komitaton el dek K-doj principe respondecaj pri ĉiu unu fako. La nova Komitato tuj eklaboris, kun la firma volo, regule prizorgi la tutan necesan laboron, k fari el F.E.T. la bezonatan grandan poresperantan organizon. En siaj 5 unuaj kunvenoj ĝi sukcesis fari el unuanimeco, bazita sur frateca kunlaboro, la ĝeneralan regulon de siaj decidoj, k ĝi reorganizas la tutan federacian laboron.

F.E.T., unueca organizo, fondita per kunfando de FEO (konvencie ligita kun SAT), de FEP (francia IPE-sekcio) k de A.E.O.P. (sendependa organizo el Lieĝa regiono) jam havas 100 grupojn, kiuj mendis pli ol 2.000 membrokartojn. Ĝi estas la sola organizo, kiu povas efike propagandi k instrui esp-on en Francio, valona Belgio k kolonioj. Ĝi vokas ĉiujn al kunlaboro ! Ĝia novformata monata bulteno (« Travailleur Espérantiste ») estos sendata (kun la petitaj informoj) al la mendintoj. Jarabono : 4 fr. (en Francio al la administranto : Launay, 17, rue Brune, Paris, 14e, Poŝtĉeko : 2105.25 ; en Belgio al Van den Wijngaert, 14-16, rue Pont-de-l'Avenue, Bruxelles II, poŝtĉeko : Brux. 3.771-83 ; en aliaj landoj, 6 fr. fr. al Launay).

Franclingvanoj, helpu ĉiuj al F.E.T. !

POR LA PARIZA EKSPOZICIO INTERNACIA

Parizregiona kunveno, kunvokita de l'FET-Komitato, decidis organizi *akcepton de ĉiulandaj K-doj venontaj al la Ekspozicio,* por loĝigi, interrilatigi k helpi ilin. La venontoj skribu al FET-Komitatano *Podgorski, 136, rue Legendre, Paris 18-e.*

La distrikto Nordholando de la Nov-Maltusianista Asocio serĉas seriozan korespondadon en ĉ. l. por pritrakti SEKSAJN TEMOJN.

Precipe informejoj k doktoroj, praktikantaj seksan laboron, estas invitataj.

Ĉio sur tiu ĉi tereno estas bonvena k estos alte taksata de nia organizo.

Skribu al nia sekr. : M. *Zwart,* Sluispad, 10, *Wormerveer* (Nederl.).

Kvindek jaroj de Esperanto

LA vivo de individuo, de homo, estas mallonga. Apenaŭ ni ekkonscias pri nia memstara mio, jam ĉe la horizonto aperas la fino de tiu plej delikata revo, la infanaĝo. La junulo svingas kun kuraĝa optimismo la standardon, ĝis la matura viro pesas k moderigas k rikoltas... La maljuniĝinta homo ĝuas kelkfoje la rikolton, — se li ne formortis antaŭe, se ne malfavoraj cirkonstancoj, malsano, mizero, senrajtigo, ekspluato, malebligas al li fini sian ekzistadon, kiel finas sian cirkloku-ron la subiranta suno en bela junia vespero... Aŭ kiel dolĉe mortas la flaviĝintaj folioj de l'aŭtuna arbaro, kiam ventopuŝo kirlas ilin facilfluge al la tero.

La vivo de Movado estas pli vast-dimensia ol tiu de individuo. La evoluo estas pli malrapida, la kresko pli longdaŭra. Generacioj forpasas. La Movado daŭrigas evolui. La infanaĝo de Esperanto ja daŭris pli longe ol tiu de homa estaĵo. Oni povas kalkuli ĝin ĝis la jaro 1912, kiam Zamenhof decidis lasi ĝin el siaj patromanoj.

Rerigardante hodiaŭ el la Kvindeka

SENNACIECA REVUO

publikigis en sia *maja numero* interesajn leterojn el Germanio, Aŭstrio, Usono, Britio; informojn pri Hispanio ; daŭrigon de vojaĝa raporto pri Sovetio ; studojn pri Klasbatalo k Unua de Majo ; valoraĵn literaturaĵojn, ktp, kc.

La unuopa kajero estas havebla por 2.25 fr. fr.

Jara abono sur la bazo de 25 fr. fr.

SAT, 67, avenue Gambetta, Paris 20.

jaro al tiu epoko, ni kun plezuro reproduktas la parolojn, kiujn prononcis d-ro Zamenhof, en Krakovo, 1912, okaze de tiu forlaso de la infaneco.

« Ni havas hodiaŭ grandan feston... » li komencis. « Finiĝis dudek kvin jaroj de la tempo, kiam aperis la lingvo, kiu nin ĉiujn unuigas, por kiu ni ĉiuj laboras, kiu enkorpigas homofratigan ideon, kiu dum 25 jaroj flame instigadis nin labori malgraŭ ĉiuj malhelpoj... Lingvoj naturaj kreskas tute trankvile, ĉar neniu kuraĝas fari kun ili iajn eksperimentojn aŭ fleksi laŭ sia gusto : sed pri lingvo arta ĉiu pensas, ke li povas aŭ eĉ devas direkti ĝian sorton lau sia kompreno... Kiom da ventoj nia lingvo devis suferi dum sia 25-jara vivo ! Se ĝi ĉion eltenis, se ĝi vivis k kreskis regule k rekte, ĉiam pli k pli fortikigante sian difinitan spiriton, — ni povas pri tio sincere nin gratuli. Antaŭ 25 jaroj mi demandis min, cu post dudek kvin jaroj iu en la mondo scios ankoraŭ, ke ekzistis iam Esperanto... Lingvo, kiu eltenis la provon dum dudek kvin jaroj, en plej bona k ĉiam floranta stato, kiu kreis grandan literaturon, kiu havas sian historion, siajn tradiciojn, sian spiriton... tia lingvo ne bezonas jam timi, ke io pereige depuŝos ĝin de tiu natura k rekta vojo, laŭ kiu ĝi evoluas. » En la fino de sia kongresa parolado Zamenhof petis esti liberigata de tiu rolo, kiun li okupis dum 25 jaroj, k ke oni ne plu honoru lin per la titolo « majstro ». « Estas necese, ke la mondo sciiĝu, ke Esperanto povas havi aŭ ne havi siajn libere elektitajn gvidantojn, sed ke ĝi posedas nenian konstantan *majstron*. La Esperantismo k la Esperantistoj ne povas esti respondaj pri miaj personaj ideoj k aspiroj... »

Tiam do esperanto fariĝis plenaĝa ĝis ia grado. Dum la infaneco estis skuinta ĝin unu grava malsano : la ido-skismo. Dum la dua periodo ekskuis ĝin alia grava malsano : jam du jarojn post ĝia « maturiĝo » eksplodis terura socia malsano, la Mondmilito. Ĝi mortigis la *majstron*. Esperanto eltenis. Ĝi daŭrigis maturiĝi. Alarmitaj estis la spiritoj en la postmilita periodo. K-do Lanti kunarigis sub la devizo « For la Neŭtralismon ! » centojn, k baldaŭ — pere de l'organizo SAT — milojn da prolet-esperantistoj en komunan domon. Esperanto fariĝis objekto de l'ĉiutaga praktiko, estis aplikata por difinitaj celoj, fakaj, sciencaj, politikaj.

Sed ankaŭ dum tiu ĉi periodo malsanoj skuis la organismon. Hitler, Salazar proklamis la batalon kontraŭ esperanto ; multnombraj samidealanoj estis forŝiritaj el la korpo. Aliaj homgvidantoj pli kaŝe kontraŭstaris, surdis antaŭ la esperantistaj alvokoj, inter ili la gvidantoj de l'laboristaj organizoj (kun tre malmultaj esceptoj).

Malgraŭ tiuj obstakloj, la movado pluevoluadis, k la estonto instruos, kiel la spirito de Zamenhof triumfis super la spirito de Hitler.

PRI UNUECO. — Plehanov respondis (ĉ. 1910) jene al Lenin, kiu insistadis pri kunfando de l'diversaj tendencoj interne de la socialdemokrata partio : « Lenin volas la unuecon en la partio, sed li konceptas la unuecon samkiel la homo konceptas sian unuiĝon kun la panpeco. »

Tamen, post duonjarcento da vojirado, la rikoltotempo ankoraŭ ne alvenis. Ankoraŭ plue pioniroj ĉie en la mondo devas penadi, propagandadi, semi, semadi. Kaj se ni havas la certon, ke ni ne vane laboras, ke la evoluo de l'homa socio pravigos niajn antaŭsentojn, ni tamen ankaŭ en tiu ĉi jubilea dato, la 2-a de junio 1937, ne devas ripoze meti teren la piocon, sed konsideri kiel nian noblan taskon plue k plue senlace fosi nian sulkon,

Gis la bela sonĝo de l'homaro
por eterna ben' efektiviĝos.

N. B.

Oficialaj komunikoj

La nun funkcianta Plenum-Komitato en Parizo denove kandidatas por plua dujara agad-periodo.

Kiel ni lastnumere mallonge sciigis, akceptis la landan perantecon por Polio K-do Albin Piotrowski, Czarnowiejska 50, Krakow (Poŝta ĉekkonto je lia nomo, komunikota). Al li polianoj sendu de nun ĉiujn kotiz-k abonpagojn, libromendojn ktp.

Kiel dancigaj faŝistoj sukcesis parlamente venki

Ni ricevis de Danciga K-do la sekvanton, kun peto laŭeble multe diskonigi ĝin.

Oni traduku nacilingven k aperigu en la jurnaloj :

Kiam, en 1935, la faŝistoj allasis parlament-elektojn en Dancigo, ili esperis laŭleĝe rikolti 2/3 el ĉiuj mandatoj. Tia espero estis vana ; ili ne akiris eĉ unu plian mandaton. De tiam ili provis per aliaj rimedoj gajni la leĝan plimulton.

Nacia (ne-faŝista) parlamentano Vajze (Weise) estis akuzata antaŭ jaro, pro nesufiĉa impostopago. Oni minacegis lin. Tiam li faŝistiĝis, k... ne plu estis genata. Sampartia parlamentano Blavje (Blavier) estis malliberigita pli ol kvar monatojn sen akuzo. Kiam li demetis sian mandaton, oni liberigis lin. Socialdemokrata parlamentano Krupke vojaĝis al Svedio por serĉi laboron. La faŝistoj akceptigis leĝon, ke oni povas forpreni mandaton de parlamentano estanta eksterlande. Oni efektivigis tiun forprenon rilate al Krupke en januaro, rilate al alia socialdemokrato en aprilo.

La socialdem. deputiton Bril (Brill) oni turmentis en karcero tiel longe, ĝis li demetis sian mandaton. Li estis malliberigita en decembro 1936 pro armilposedo (la pafilon la polico ŝovis en la loĝejon de Bril). Sekvantoj de Bril k Krupke estas la kamparanoj Ŝvertfeger k Grosman. Ĉilastajn oni minacis tiom longe, ĝis ili faŝistiĝis.

La 24-an de aprilo oni arestis la K-dojn Gedek k Tomat (sekvantoj sur la socialdem. listo). Karakterize por la Gestapometodoj estas, ke oni ankaŭ malliberigis la fianĉinon de Gedek. La ĉefredaktoro de l'malpermesita socialdem. gazeto « Popolvoĉo », Veber, ankaŭ enkarceriĝis. Al la socialdem. deputito Godaŭ oni ofertis 20 mil guldenojn, por ke li demetu sian mandaton ; lia bofilo devas ricevi 5 mil guld. por instali buĉejon. Al la parlamentano Veber oni proponas eĉ 50 mil guld. por cedo de l'mandato.

Ĉio-ĉi okazas, por akiri faŝistan 2/3-an plimulton en la parlamento. Tiam konstitucio-ŝanĝo estos ebla. Oni enkondukus Germanan juron (partiajn k rasajn leĝojn), k la Ligo de Nacioj povus konfirmi tiujn leĝojn. Mankas al la faŝistoj nur du mandatoj.

Cetere per ĉiuj agoj la faŝista danciga registaro mokas pri la Ligo. Ĉiam la prezidanto Grejzer, kiu en Genevo promesis plenumi la konstitucion, denove rompas ĝin. Civitanoj ne havas la eblon plendi al la nova komisaro por Dancigo de la Ligo, la svisa profesoro Burkhard, ĉar tiam oni ilin malliberigas. La Danciga registaro ignoras la novan komisaron same kiel s-ron Lester. Urĝas jam ĉesigi la furiozadon de l'faŝistoj.

Postnoto : Ni ĵus ekscias per la jurnaloj, ke fakte la nacisocialistoj nun sukcesis akiri la bezonatan 2/3 da mandatoj, k ke sekve nun nenio kontraŭstaras por efektivigi minacojn pri subpremo de l'opozicio.

Tra la Esperanta gazetaro

Faŝistoj kontraŭ esperanto en Britio

En « Lab. Esperantisto » (apr.-junio), organo de SATEB, K-do Watson komentas bonhumore la fakton, ke la faŝista gazeto « La Patrioto » okupas sin por trovi novajn argumentojn kontraŭ esperanto. Li memorigas, ke dum la mondmilito, kiam Germanio estis la malamiko, la konservativa « Daily Mail » konstante ripetadis, ke esp-o estas german-origina (eble ĝi konfuzis esp-on kun volapuko). Hitler male argumentas, ke esp-o estas juda lingvo k tial ekzilinda el Germanio. Nun « La Patrioto » rakontas, ke s-ro M. Butler, la respektinda angla esp. propagandisto k instruanto (cetere politike tute ne antaŭenema homo) estas ... maskita ruslingva profesoro, regule subvenciata de Moskvo pro sia subfosa laboro, kiu konsistas en tio prediki al la angloj diri « pano » k « akvo » anstataŭ *bread* k *water!* Estas permesate ridi...

La teroro en baltaj ŝtatoj

« Laboristo » (Stokholmo), en la maja n-o rakontas la kazon de K-do, kiu ĵus estis kondamnata en Litovio al unumonata malliberigo pro tio ke oni trovis ĉe li ekzempleron de « Lab. ». Antaŭ kelkaj jaroj juna knabo estis kaptita, dum li transiris la limon de Latvio-Litovio, ĉar li posedis iom da malpermesata literaturo. Li ricevis 4-jaran malliberigan punon k psike tute ruiniĝis en la karcero. Post liberigo li vizitis la stokholmajn esp. K-dojn, sed estis ellandigata de l'sveda polico k resendata Latvion. La latva tribunalo kondamnis lin pro tiu bagatelo denove je 4-jara karcerpuno (li liberiĝos en 1938). Iam fizike k spirite forta, li nun estas kadukulo. « Neimageblaj persekutoj okazas ĉiutage en tiuj « gangster-landoj », konkludas « Laboristo ».

Esperantistoj estas batalantoj por la paco

diras la redaktoro de « La Suda Stelo » (Slav. Brod), maja n-o, en fruntartikolo. « Se ne venkos la spirito de pacifismo, militkonflikto estas neevitebla, k per tio ankaŭ la dezertigo por la tuta homa civilizo. Ni esperantistoj kun timtremo rigardas tiun spektaklon de l'estonta buĉado k konscie ni viciĝas en vicojn de l'pacifista movado. Tial nin malamas la malamikoj de l'pacifismo. Oni malpermesas niajn movadojn en la landoj, kie sensacia k rabia militema kliko uzurpis la potencon, esperanton persekutas kvankam ĝi ne povas esti danĝera, ĉar la movado kiu

propagandas amon inter nacioj, ne povas esti danĝera al lojalaj k honestaj homoj. »

Konsentite. Sed, kara pacisto-redaktoro, kiel vi do klarigas al vi la fakton, ke ankaŭ en Jugoslavio, kies antaŭa reĝo estis k nuna ministroprezidanto estas (laŭ asertoj de via kunlaboranto M. Demetroviĉ, en la sama n-o) Pacistoj, — ministra dekreto lastatempa malpermesas la disvastigon de la gazetoj de SAT (de organizo tutmonda k kontraŭmilitisma!)?...

EN NIA MOVADO (Kroniko)

AŬSTRIO. En Klagenfurt stariĝis esp. societo kiel sekcio de « Aŭstria Esp. Federacio », konsistanta nur el senlaboruloj (ĝis nun 17 anoj). Kelkaj estas membroj de SAT (M. L.).

BRITIO. En la parlamento s-ro Stephan petis de la Ĝenerala Poŝtestro, ke la B.B.C. (radiokompanio) aranĝu esp-an disaŭdigon de tempo al tempo. Laŭ la poŝtestro la B.B.C. jam konsideris la aferon, sed decidis, ke radio-disaŭdigoj pri esp-o aŭ en esp-o ne interesus sufiĉe grandan nombron da aŭskultantoj por pravigi ilin. S-ro Stephan rimarkigis pri la elsendado ĉe alilandaj stacioj k pri la multnombra disvendo de lerniloj en Britio. Li petis reprikonsideron. Alia parlamentano atentigis la poŝtestron pri la fakto, ke multaj personoj lernas esp-on ĉe lernejoj k institutoj subvenciataj de l'Eduka Direktantaro. La poŝtestro respondis, ke tio ne estas lia afero. La decido pri disaŭdigoj dependas de la B.B.C.-estraro. Pro la nekontentiga respondo s-ro St. denove priparolos la aferon ĉe la fino de l'nuna parlamenta periodo.

En la *Birminghama* distrikto (ni legas en SATEB-organo) Kdo H. J. Morcombe noktlaboras. Tamen tio ne malhelpas lin instrui espon: Je la 5.30-a horo matene komenciĝas lia kurso kun 11 fervoraj lernantoj. Sub lia gvidado ili esploras la misterojn de la akuzativo, dum ni ankoraŭ enlite ronkas. Tia entuziasmo ja meritas sukceson. K-do Morcombe ankaŭ instruas 20 knabojn 14 ĝis 16-jarajn.

FRANCIO. SAT-aniĝis K-do Ch. Boussinot, la aŭtoro de konata verko pri Alĝerio. « Les Meskines » (tiu ĉi libro, franclingva, estas havebla ĉe SAT por prezo de 10.50 fr. fr.).

La Esp. Lab. Grupo en Lyon festos la 25-an datrevenon de sia fondo, la 1-an de julio, en speciala kunveno. La sekretario raportos pri ĝia agado; kantoj agrabligos la vesperon. Sed precipe ni deziras legi al ĉeestantoj salutleterojn de niaj amikoj el tutmondo. Ni antaŭdankas tiujn, kiuj bonvolos atenti nian alvokon k tiel tre helpos nin. Ni respondos al ĉiuj sendintoj. Sidejo : *Esperantista Lab. Grupo*, Bourse du Travail, Place Guichard, *Lyon 3-a*. Tiu rondo estas unu el la plej malnovaj lab. esp. kluboj en la mondo. Ĝi senlace k konstante staris ĉe unua vico en la agado por esp-o. Dummilite ĝi laboris sur pacista kampo. Lyona L.E.G. ankaŭ faris iom por SAT; oni ne forgesis, ke ĝi organizis la 7-an kongreson.

NEDERLANDO. La Utreĥta SAT-rondeto nun regule kunvenas; oni pritaktas la broŝuron « For la Neŭtralismon » k gramatikaĵojn; cetere ni konversacias. Ni vendas lotojn por akiri monon por aranĝi legotekojn senpage pruntotajn al ĉiuj anoj. (Peranto.)

ESPERANTA SOMERA LERNEJO estos organizata de la « Grupo de esperantistaj geedukistoj » (G. E. G.) dum aŭgusto 1937. Ĝi okazos en POISSY, urbeto proksime de PARIZO, apud Sen-rivero. Oni vizitos la internacian ekspozicion. Frata, ĝoja, instrua libertempo. Ban-okazo. Belegaj arbaroj. Eksterlandaj geinstruistoj, vizitu la « Esperantan Someran Lernejon ». Petu sciigojn al *MICARD*, instruisto, *Epineux-le-Seguin* (Mayenne), Francio.

Vi pretendas, ke vi donis al la popoloj la liberon. Sed la libero sen la ekonomia egalo estas simpla okultrompajo. Oni ne vivas per belparoloj nek per la pura aero de l'libero. La libero sen pano estas la mizero k la morto. La popolo ne estos do libera ĝis la tago, kiam ĝi estos konkerinta la egalon. Libero sen egalo estas senfunda vorto.

BABEF.

Faŝistaj aviadiloj super Madrido

Mizera madrida kvartalo. Finita la taga laboro ; revenas hejmen la viro, li aspektas 45-jaraĝa. Laŭ lia vesto k laca mieno oni divenas laboriston. Manpuŝante la enirpordon de malnova domo, li pluen sekvas suprenirante ĝis la kvara etaĝo, k rapide li frapas. En la aperturo vidiĝas knabineto, kiu samtempe laŭte krias : Jen la patro ! Post kiam li penetris en la ĉambron, li tuj estas senmovigata, ĉar rapide ĉirkaŭas liajn krurojn la aliaj 4 gefiletoj, kiuj petas bruante, ke li kaŭriĝu por tiel povi kisi lian vizaĝon.

Post tiu kutima vesper-sceno li salutas sian edzinon, kiu ridetante redonas al li la saluton, pro tio ne forlasante la kuiradon de l'vespermanĝo. Poste li sidiĝas apud la manĝotablon, eklegas ĵurnalon, dum ĉeflanke sur la planko gaje ludas liaj infanoj. Subite Anjo demandas al sia edzo : « Kiujn novaĵojn vi havas ? » Kaj ŝi ankoraŭ aldonas : « Mi aŭdis diri, ke la aviadiloj bombardis hodiaŭ lernejon, mortigante tie multajn infanetojn. Ĉu tio estas vera, Johano ? »

La viro formetas la ĵurnalon k levas la kapon kun jesa gesto. Li daŭrigas : « Oni tion jam rakontis al mi, kiam mi eliris la fabrikon. Certe okazis tre abomena sceno : geknabetoj estis kurantaj freneze k dolorkriantaj ; aliaj, kiuj ne havis tempon por elsaviĝi, pereis sub la ruboj de l'enfalanta konstruo aŭ per la disŝprucigita ferajo, kiun entenis la faŝista bombo. Tio preskaŭ ne estas rakontebla, ĉar ĉio, kion oni povus imagi pri la okazo, estus ja malmulto. Poste kelkaj gepatroj de tiuj senkulpaj viktimoj kuris plorante k antaŭtimegante trovi senvivaj siajn gefiletojn, dum aliaj, eble ne informitaj pri la katastrofo, atendos, atendados vane la rehejmiĝon de siaj gekaruletoj. Kelkaj senkonsole plorantaj patrinoj forte kontraŭstaris, kiam la edzoj volis malproksimigi ilin de la malgaja loko. La viroj pugnominacante promesis venĝi la senmovajn korpetojn, blasfemante interne : Krimuloj !

— Bona kara edzino ! ne plu ni pensu nun pri tio, rimarkigas Johano, vi surtabligu prefere la vespermanĝon, ĉar jam estas malfrue.

Post la manĝo Anjo komencas senvestigi siajn infanojn por enlitigi ilin, dum Johano fumas cigaredon. Finfuminte ĝin, li ankaŭ direktas sin al la dormoĉambro. —

Estas la dua horo matene. Anjo subite vekas per frapoj la edzon. — Johano, Johano ! la aviadiloj ! ŝi krias. — Ĉu vi ne aŭdas la signalojn ? Efektive, estas klare aŭdeblaj la fabrik-fajfilegoj k tiuj de la noktpolicistoj, kiuj avizas al la madridanoj, ke proksimiĝas la faŝistaj aviadiloj. Rapide ambaŭ ellitiĝas, k Johano alkuras por veki la knabetojn, kiuj vestiĝas helpate de la plej aĝa filino. Subite estingiĝas ĉiuj lumoj de la urbo, k tiel Madrido prezentas malfacilan celaĵon al la aviadiloj.

Rapide ili malsupreniras por sin kaŝi, same kiel ĉiuj, celante al la jam de antaŭe konataj rifuĝejoj. La mienoj montras timon k eĉ multaj homoj tremas. Poste aŭdebliĝas grandega eksplodo. Estas la alteriĝo de l'unua bombo sur Madrido. Tiam ĉiuj kurante, preskaŭ panike provas atingi la subter-fervojon. La spektaklo, kiun prezentas tiu rifuĝejo al nia okulo, estas ĉagrena k doloriga samtempe. Tie kuŝas surtere nekomplete vestitaj virinoj k infanoj, kies ĝemoj nur dronas en la pli malpli proksimaj seninterrompaj bomb-eksplodoj. La penso de la pli aĝaj iras al la sorto de l'kompatindaj infanetoj. Ĉu iliaj korpoj povos kontraŭstari la malsekan k ventan atmosferon de l'subtera fervojo ?

Por la seninterrompa flugado de l'faŝista aviadilaro super Madrido, k ĉar la Kontraŭfaŝista Registaro ne povas bone sin defendi pro nesufiĉo de aviadiloj, la mizeraj familioj devas pasigi subtere kelkajn tagojn. Antaŭ tiu situacio la registaro ordonis per urĝa dekreto la elirigon el Madrido de l'maljunuloj, virinoj k infanoj, kiuj rapide estas veturigitaj al aliaj hispaniaj urboj, dum ĉiu fizike taŭga viro estas mobilizita por la defendo al Madrido.

Antaŭ la rezultoj de l'faŝista aviado, bombardanta trankvile vivantan neŝirmitan urbon, mortiganta homojn sur stratoj k placoj, detruanta hejmojn de mizeruloj, ne necesas insisti pri tio, kio estas la deziro de la hispana laborista klaso rilate nian kontraŭfaŝisman lukton.

Jozefo Ĝiol (Barcelono).

Komuniko de la Sovet-Komunista frakcio en SAT

Escepte, ĉar temas pri unua komuniko de nova Frakcio, la teksto, iom pli longa ol permesate, estas akceptata de ni. — *Red.*)

La granda krizo en la kapitalismo, la ĉiam kreskanta danĝero de nova mondmilito, la potencakiro de faŝismo en multaj landoj, la turniĝoj de IIa. k IIIa Internacioj, ĉi-ĉiuj gravaj faktoj kaŭzis teruran konfuzon en la laborista movado. Grandaj partoj de l'revoluciaj komunistoj seniluziĝis pro tiuj okazaĵoj, ili defalis en neaktivan indiferenton, aŭ eĉ fariĝis viktimoj de la faŝismaj

BICIKLO-FLAGETOJ REE
ESTAS HAVEBLAJ ĈE SAT !
Simpla verda esp. flageto aŭ flageto
kun stelo ruĝe randumita. Prezo
por ekz-o 3.— fr. fr.

demagogoj. Aliaj penas gardi sian malnovan konvinkon per senkritika akcepto de l'partia politiko k neatento pri ĉio, kion la opoziciuloj diras. Sed ankaŭ granda parto, kvankam trompitaj en siaj esperoj pri IIIa Internacio, ne senkuraĝiĝis, k penas trovi novan vojon por la realigado de siaj klasbatalaj celadoj. La amasaj strikoj de la lastaj jaroj, la batalego en Hispanio, estas potencaj fortoj, kiuj antaŭenpuŝas tiujn K-dojn k helpas ilin fari k disvolvi ideojn pri la problemoj de klasbatalo. Tiuj laboristoj estas partiigitaj en multege da tre malgrandaj partietoj k grupetoj. Ciuj serĉas sian vojon, solaj, sendependaj de la aliaj. Kelkaj partiiĝis al la trockiisma movado, kies klopodoj ŝajnas al ni nepre senfruktaj. Niaopinie, fundamenta kritiko je la konceptoj de IIIa Internacio estas necesa, al kio ankaŭ apartenas kritiko je leninismo. Sed ni faras tiun kritikon sur marksisma fundamento, ĉar marksismo, kontraŭe al leninismo, ne ĉefe estas taktiko, sed metodo por la ekkompreno de l'sociaj okazaĵoj. Tial malsukceso de sur marksismaj konsideroj bazita taktiko ne nepre signifas malsukceson de marksismo mem. Car taktiko estas io ĉiam aliiĝenda, kiam la cirkonstancoj ŝanĝiĝas; scienca metodo tamen estas fiksa. Tial ni estas marksistoj, sed ne leninistoj. Ni baziĝas sur la kritiko k la pozitiva fundamento kreitaj de Roza Luxemburg, de Pankuk, de la Laboristaj Komunistaj Partioj, kiuj en 1920 eksiĝis el la IIIa Internacio, pro gravaj diferencoj. Kaj, kvankam ni ne senkritike akceptas iliajn konceptojn, ni opinias, ke tiuj estas valoregaj por la laboristoj serĉantaj sian vojon en la nova tempo. Sur tiu bazo, jam dum jaroj laboris diversaj grupoj. La neceso, plidisvastigi tiun laboron internaciskale, nin kondukis al la ekeldono de revuo « *Klasbatalo* », de kiu la 4a numero jam aperis. Por ebligi la internacian esplingvan kunlaboradon, ni nun volas starigi frakcion en SAT, kiu, por esprimi nian konvinkon, ke la klasa potenco de la laboristoj nur povos esti gardata pere de iliaj laboristaj sovetoj, havos la nomon : « *Sovet-Komunista Frakcio* ».

Ĉiuj, kiuj kiel ni, volas labori por la reorientado de l' laborista movado en revolucia senco, kiuj opinias, ke tutlibera kritiko je la malnovaj konceptoj k pozitiva laboro sur marksisma bazo estas necesaj, aliĝu! Ili helpu tiun laboron per materia k spirita subteno. La spirita kunhelpo eĉ estas la plej valora, la kunhelpo, kiu konsistas en diskutado pri la de ni k aliaj propagandataj ideoj. « Klasbatalo » staras je la servo de tiuj K-doj. Ne estas necese, ke ili akceptu la neceson de reklarigado sur marksisma bazo en la lab. movado. Diferencaj konceptoj pri multaj aferoj, pri leninismo, Rusio, Hispanio, mondmilito ktp. povos esti komparataj, k el la diskuto la rezulto aperos kiel akiraĵo de ĉiuj kunlaborantoj. Nur necesas, ke la kunlaborantoj akceptu la liberon de l'kritiko, ke ili ne rifuzu pridiskuti ideojn, kiujn ili rigardas kiel sanktajn dogmojn.

Kompreneble, dum la SAT-kongreso en Roterdamo kunveno de nia frakcio devos okazi. Partoprenontoj skribu al ni. Aliaj, kiuj volas kunlabori, sed ne povos viziti la kongreson, ankaŭ skribu al nia korespondadreso. Mendu « Klasbatalo » n! Nia sekretaria adreso estas : Marcelo Leereveld, Amstelveenseweg, 753 supre, Buitenveldert, *Amsterdamo (Suda).*

Letervespero, ZWOLLE (Nederlando)

Por la novaj aniĝintoj nia sekcio organizos, la 1 an de julio, Letervesperon Ĉiu alilanda grupo aŭ Kamarado estas petata sendi Leteron, PK, Gazeton, k.t.p. al : Kdo : *J. Lievestro*, St: Jozefstraat, 4, *Zwolle* (Nederlando). Resp. certa.

La Konstanta Kultura Komitato de la sama sekcio petas TEATRAJOJN, DEKLAMAJOJN, VERSOJN K. T. P., por ke ĝi bone povu labori. Helpu nin. Certa respondo.

KOMUNIKO DE ESPERANTISTA LINGVA KOMITATO K AKADEMIO, PARIS.

Por forigi eblan konfuzon, la Akademio sciigas, ke la *Oficialaj Lingvaj Institucioj* tute ne okupiĝis, k sekve neniel respondecas, pri la verko de ĝia aŭtoro titolita : *Oficiala Vortaro de Esperanto*, publikigita de s-ro *Grenkamp-Kornfeld.*

RECENZEJO

Duope ricevitajn librojn ni recenzas, unuope ricevitajn ni nur mencias.

P. TH. JUSTESEN : VEREMA RAPORTO PRI LA GERMAN-MOLSA MILITO. Eldono de l'aŭtoro, *Fannerup pr. Kolind* (Danio). Prezo : 0.60 dkr. aŭ 2 resp. kuponoj. 24 pĝ. Form. 13 × 19 cm. Havebla ĉe SAT por 3 fr. fr. (afrankite).

Molso estas regiono en Danio kun konservativaj kamparanaj tipoj. Pri ĝi rerakontis libere P. Th. Justesen malnovajn (ne maljunajn !) historietojn. Ne akiris mi per la legado klaron, pri kiu milito temas ; sed almenaŭ mi akiris ioman konon pri la moroj k kutimoj de l'molsanoj. — Gramatika eraro sur la kovrilo : *rerakontitaj per* ; devas kompreneble esti : *de.*

JAGO VEKI : VORTARA TEORIO DE LA AMO. Kelkaj vortoj ankaŭ pri la seksa vivo. Eldono de J. Wekerle k havebla ĉe *J. Wekerle*, Mathiasgade 48, *Viborg* (Danio). Prezo : 3 dan. kr. 88 pĝ. Form. 13.5 × 20 cm.

« La libro ne estas vortaro. Ĝi ja tamen portas ĉi titolon ĉar *J. Veki*, la aŭtoro, ofte per la formoj k origino de la vortoj pruvas la justecon de sia teorio, kiu. eliras el tiu principo, ke tiel, kiel niaj vortoj estas en nia vivo, tiel la vivo mem estas en niaj vortoj. » Tion skribas la esperantistino, al kiu la aŭtoro dediĉas sian libron. Ĉu vere per la pedanta pri-esploro de esperantaj vortoj — ekz. komparo de la vortformoj *animo* k *amo* — estas solveblaj filozofiaj problemoj? La aŭtoro super sia analizado finfine nur ebriiĝas per siaj propraj vortoj. Se tiu stato al li donas la bezonatan kontentigon, nu, tiom pli bone por li ; sed ĉu aliaj spertos la saman efikon? Mi ne povas kredi tion.

CHR. HOUGAARD : EL LA NEBULO. Tre facila Legolibro (2-a eldono). 23 pĝ. Form. 13.5 × 20 cm. Eldonis : Dansk Esp. Forlag, Thyrasvej 15, *Aabyhöj* (Danio). Prezo : 0.50 dan. kr.

La dua eldono pruvas la ŝatatecon de tiu ĉi vere facila legolibreto, kies stilo estas tre simpla (pro tio, nature, ankaŭ la legaĵo efikas iom naive). La rakonto prezentas entuziasmoplenan pledon por la interna ideo de esperanto.

XII-a SOMERA UNIVERSITATO (Konferenco de Instruistoj, Konferenco de Virinoj) dum 28-a Universala Kongreso de Esperanto en Wien (aŭg. 1936). Kompilita de Hugo Steiner (Albrecht Dürer-Verlag, Bandg. 28, *Wien VII*). 64 pĝ. Form. 15 × 29 cm. Prezo (afrankite) 5 resp. kuponoj.

MARKS-ENGELS : LA KOMUNISTA MANIFESTO. 3-a eldono. Trad. de *E. Pfeffer*, Lingve revizita de *E. Lanti*. Kun antaŭparolo de *L. Lora* (Laurat). 56 paĝoj. Form. 11 × 16 cm. Prezo : 3 fr. fr. (Portreto de K. Marks). *SAT-eldono.*

Ĉu tiu ĉi tria eldono de la konata baza verko de l'marksismo bezonas specialan rekomendon? Ŝajnas al ni, ke ne. Tamen restas menciinda la fakto, ke tiu ĉi eldono estas pliriĉigita per tre aktualaj konsideroj de la konata ekonomiisto k esp-isto L. Lora (L. Revo), bazitaj sur la spertoj faritaj depost la apero de tiu ĉi fama verketo. Ankaŭ la lingvaĵo de l'esp. traduko estas multe senbalastigita, tiel ke ĝi iĝis pli neta, pli klara, kio ja ege estas bezonata por tia profunda legaĵo.

COURS ILLUSTRE D'ESPERANTO (REKTA METODO) de *Ferenc Szilagyi*, franca adapto de *G. Waringhien*. Eld. Esp. Centra Librejo, 11, rue de Sèvres, Paris-6. 100 p. Form. 14.5 × 22. Prezo : 6. fr. fr.

Priparolinte jam la svedan eldonon de tiu ĉi verko, ni ne volas ripeti diritaĵojn. La valoro de l'libro estas bazita sur la ilustraĵoj, kiuj permesas forŝovi iom sur la duan lokon la gramatikon k ebligas vivplenan instruadon. Laborista esp-isto preferos tamen instruilojn, kiuj almenaŭ iagrade memorigas al li la propran sferon.

ARTUR DOMENECH : POEMOJ. Eld. de *Jaumes Grau Casas*, Aigüesbones, (Katal.). 40 p. Form. 11 × 15 cm. Prezo : unu peseto.

Ampoemoj de la bopatro de s-ro J. Grau Casas, ambaŭ lertaj poetoj k bonaj esperantistoj ankaŭ. S-ro Domenech jam ne plu vivas, k la eldono de tiu ĉi verketo estas kvazaŭ memordonaco de lia bofilo.

JARLIBRO DE LA INTERNACIA ESP. MOVADO, 1937 (Jarlibro de I.E.L.). 260 paĝoj. Form. 11 × 15. Neaĉetebla (nur por membroj individuaj de IEL). Kotizo : 4 angl. ŝil. (kun gazeto : 10 angl. ŝil.).

Ni notas nur du faktojn rilate la adresaron de tiu zorge kompilita libro : 1) ke en diversaj tre gravaj urboj (kiel Helsinki, Sofio, Le Havre) IEL *ne* havas ĝis nun delegiton; 2) ke IEL, tiu neŭtrala organizo, havas delegiton en Leningrado, dum al la proleta SAT oni eĉ ne rajtas aliĝi en Sovetio!

LA HOTELKUPONOJ K BENZINKUPONOJ POR LA FREMDULOJ EN ITALUJO. Eldono de la Turisma Oficejo en Romo (en esp-o). 96 paĝoj.

INTERNACIA FOIRO DE BUDAPEST (30. IV.-10.V.37). Esp-lingva prospekto.

Memornoto

REPRESIS EL « LA LERN. » : *République Sociale*, Narbonne, 1.4. (anekd.).

PRIESPER. ARTIK. K NOTOJN ENHAVIS: *Signalen*, Stokh., 8., 15., 22., 29.4., 6.5.; *L'Ecole Emancipée*, Marseille, 21.3., *Dagblad v. Rotterdam*, 25.3. *Peresp-an materialon enhavis* : *Le Combat Syndicaliste*, Paris, 7.5.

Korespondado

Simpla trilinia anonceto kostas 4.50 fr. fr.

NEDERLANDO

Gelernantoj deziras korespondi pĉt. kĉl. Respondo garantiata. Skribu al : K-do *A. J. Brinks*, Zwolscheweg, 12, *Deventer.*

K-do deziras korespondi k interŝ. PI, gazetojn ktp. Nepre respondos. Adreso : K-do *van Gelder*, Datheenstr., 69, *Scheveningen.*

FRANCIO

20 gelernantoj dez. koresp. kun eksterl. Gekdoj. Nepre respondos ĉiujn. Adreso : *Esperanto-Kurso*, Ecole du centre, *Dombasle*, Meurthe et Moselle.

K-dino, muzik-instruistino, dez. koresp. kun *sovetaj* samprofesiaj Gekamaradoj. Adreso : K-ino *Lair*, 35, rue Charles III, *Nancy.*

RADIO HILVERSUM (VARIA) : 12. junio : Jo Hekkert-van Eysden kantos en esp-o; 26.6. S-ino Koch-Koopal parolados (Elsendotempo 20 min., ĉ la 17-a horo).